

4 TIKKURILAN – PUISTOLAN TAISTELU

Taustana monitahoisia päätöksiä

Kun Suomi liitettiin vuonna 1809 Venäjän tsaristiseen valtakuntaan Suomen suuriruhtinaskuntana, hallitsija lupasi säilyttää ennallaan vallitsevat suomalaiset lait ja Suomen hallitsijana tsaari käytti Suomen julkista valtaa. Vuoden 1905 poliittisten tapahtumien seurauksena Suomessa säädettiin yleinen vaalilaki ja valtiosäännöllä varustettu perustuslaki päättää Suomen sisäisistä asioista itsenäisenä valtiona. Vuosien kuluessa hallintovalta siirtyi vähitellen, ilman eduskunnan hyväksymistä, Pietarissa olevan Venäjän hallintovallan käyttöön. Tämä aiheutti suomalaisten keskuudessa, etenkin venäläistämiskausina, vastarintaa ja kasvatti pyrkimystä saada Suomi valtiona itsenäiseksi.

Ensimmäisen maailmansodan sytyttyä, eurooppalaisten keskusvaltojen (Saksa ja Itävalta-Unkari) ja Venäjän kesken, tuki Saksa suomalaisten pyrkimyksiä itsenäisyyteen. Samanaikaisesti se avusti myös venäläisiä bolševisteja vahvistamaan vallankumouksellista toimintaansa (Leninin ym. Matkat ja toimet). Tsaarin vallan luhistuttua maaliskuussa 1917 ryhtyi Venäjän väliaikainen hallitus ratkaisemaan yleisvaltakunnallisia asioita. Suomessa alettiin pohtia, mikä toimielin on Suomessa korkeimman vallan käyttäjä. Vuoden 1916 vaaleissa eduskunta oli muodostunut sosialidemokraattisenemmistöiseksi. Asian päättämiseksi Tokoin senaatti toi eduskuntaan *esityksen erinäisten asioiden siirtämisestä Suomen senaatin ja kenraalikuvernöörin ratkaistavaksi*. Esityksessään Tokoin senaatti pyrki ratkaisemaan mm. Suomen sisäisen itsenäisyyden ja valtiosääntöuudistuksen. Lakia esitellessään eduskunnassa Tokoi puhui ”valtiollisista pyrkimyksistä” eli itsenäisyydestä. Heinäkuun 18 päivänä 1917 Eduskunta hyväksyi **Lain korkeimman valtiovallan käyttämisestä, eli** toisin sanoen **VALTALAKI**. Sen mukaisesti Suomen eduskunta yksin päättää, vahvistaa voimaanpantavaksi kaikki Suomen lait, vain ulkopoliittiset ja sotilaskysymykset jäivät Venäjän hallintoon. Lain hyväksyivät (SDP) sosialidemokraatit, porvarilliset puolueet (Nuorsuomalaiset, Suomalainen Puolue, Kansanpuolue), RKP ja maalaisliittolaiset). Porvaripuolueiden vastuksesta huolimatta laki julistettiin kiireelliseksi. Venäjän väliaikainen hallitus ei hyväksynyt lakia, vaan hajotti Suomen eduskunnan. Samana vuonna käydyissä vaaleissa sosialidemokraatit menettivät eduskunnassa enemmistön porvareille. Vaalitappio merkitsi työväenliikkeeseen kuuluville parlamentaarisen toimintalinjan heikkenemistä ja antiparlamentaaristen voimien vahvistumista, poliittinen elämä oli hajalla. Sosialidemokraattiset ministerit pyysivät eron. Heidän lähdettyään senaatista yritti 8.9.1917 nimitetty Setälän senaatti jatkaa Tokoin senaatin esityksen pohjalta, ratkaista tilapäisen korkeimman vallan käyttäjän, ja valmisti oman valtalin. Kun bolševikit olivat lokakuussa päässeet valtaan Venäjällä, eduskunta muutti ottaa korkeimman vallan kokonaan itselleen 15.11.1917. Tämän jälkeen Setälän senaatin jätettyä eronpyyntönsä nimitettiin 27.11.1917 Svinhufvudin senaatti. Tämä antoi itsenäisyysjulistuksen ja eduskunta hyväksyi sen 6.12.1917. Vasta sen jälkeen, kun Venäjän bolševistisen hallitus hyväksyi Suomen itsenäisyysjulistuksen, sai se myös muiden valtioiden tunnustuksen.¹

1 Valtalaki, Paavolainen 1979; 3. Tokoin senaatin hajoamisprosessi s. 153; Soikkanen 1975; Suhtautuminen vaalitappioon s 238

Saksan ja Venäjän välisessä ensimmäisessä maailmansodassa sodassa Saksa oli voitokkaammassa asemassa ja vallankumouksessa oleva epätoivoinen bolševikkihallitus tarjosi Saksalle aselepoa. Se sopi Saksalle, joka oli joutunut nyt kahden rintaman sotaan Yhdysvaltojen liittyttyä sotaan. Svinhufvudin hallituksen tavoitteena Haminan kadettien vuonna 1915 perustaman sotilaskomitean suunnitelman mukaisesti venäläisten joukkojen pois ajaminen maasta, tarvittaessa Saksan apuun turvautuen. Venäjän armeijasta vallankumouksen yhteydessä Suomeen siirtyneitä upseereja liittyi Sotilaskomiteaan, Mannerheim oletettavasti tammikuussa 1918. Sotilaskomitean kaksi aktivistiedustajaa ja senaatin Berliinin nimittämä lähettiläs Hjelt kävivät Saksan päämajassa 16.11.1917 esittelemässä 7-kohtaisen ohjelman Suomen tiestä itsenäisyyteen. Siinä mainittiin mm. maan olevan saksalaisystävällinen; Suomi olisi läheisessä liitossa Saksan kanssa; Suomi olisi pohjoisena muurina itää vastaan; saksalaisten joukkojen maihinnousu olisi toivottavin ja venäläisten joukkojen poistaminen Suomesta, mikäli Saksan ja Venäjän välinen aselepo mahdollisesti toteutuu.²

Kun samaan aikaan käynnissä ollut Venäjän ja Saksan välinen rauhanneuvottelu venyi bolševikkien vastahankaisuuden takia, Saksa antoi 23.2.1918 bolševikkihallitukselle uudet entistä ankarammat rauhanedot. Brest-Litovskin rauhansopimus solmittiin 3.3.1918. Sen Suomea koskevan osion mukaan mm. venäläiset joukot, punakaartit ja merivoimat on vedettävä pois sekä Suomesta että Ahvenanmaalta. Berliinissä oleva Suomen lähettiläs Hjelt oli 9.2.1918 pyytänyt Saksalta sotilaallista apua ja Saksan Bad Homburgin kruununneuvosto 13.2.1918 tehnyt päätöksen sotilaallisesta³ interventtiosta Suomeen. Hjelt oli omalla vastuullaan esittänyt Suomen avunpyynnön kenraali Ludendorffille, jolta sai tiedon, että jäiden sallittua 5-6 pataljoonaa käsittävä joukko nousisi maihin Suomen länsirannikolla ja etenisi sisämaahan Mannerheimin joukkojen avuksi. Vaasan senaatti hyväksyi Saksan lupaaman avun hieman vastahakoisesti. Eduskunta ratifioi 31.7.1918 Saksan apuretkikuntaa koskevan valtiosopimuksen. Sen ja muiden neuvoteltujen sopimuksien mukaisesti Suomen oli maksettava myös sotilaallisesta avusta aiheutuneet kulut, ei saanut myöntää etuja kolmannelle valtiolle sopimatta Saksan kanssa; ulkomaankaupassa Saksa sai vallan valvoa Suomen ulkomaankauppaa ja etuosto-oikeuden vientiin. Vaikka Saksa oli tunnustanut Suomen itsenäisyyden, Suomesta tuli sopimuksien kautta suojeluvaltio, jota kansainvälisessä politiikassa sanotaan protektoraatiksi.⁴

Saksan voimakas asema ei kuitenkaan kestänyt ympärysvaltiojen ylivoimaa. Saksa antautui marraskuussa 1918. Voittajavaltiot (mukana myös Neuvosto-Venäjä), neuvottelivat keskenään Versaillesin rauhansopimuksen, ja antoivat sen Saksalle allekirjoitettavaksi 28.6.1919. Sopimuksen Suomeen vaikuttavalta osan mukaisesti Saksan oli kotiutettava maassa oleva asevoimansa, joten saksalaisten oli poistuttava Suomesta vuoden loppuun mennessä. Suomessa olevien saksalaisten joukkojen komentaja kenraali Goltz määräsi 29.11.1918 Itämeren divisioonan Suomessa olevat joukot poistumaan takaisin kotimaahan. Viimeiset saksalaiset joukot lähtivät kenraalinsa kanssa 16.12.1918 Katajanokalta. Suomeen jäi muutamia saksalaisia upseereita suojeluskunnan ja yksityisten yritysten palvelukseen.⁵

Suunta Tikkurilaan

2 Hentilä – Hentilä, 2016: s. 23-24, 44-47.

3 Hentilä – Hentilä, 2016: s 56

4 Hentilä – Hentilä 2016 s. 54.

5 Versailles´n rauha, Hentilä – Hentilä 2016: s. 338. 344

Suomelle helmikuussa annetun tiedon mukaisesti Saksan Itämeren-divisioona, komentajanaan kenraalimajuri Rüdiger von der Goltz, nousi maihin Hangossa 3.4.1918. Divisioonaan kuului kaikkiaan 9000 – 10000 miestä ulaaneista (ratsuväestä), polkupyöräkomppaniasta, jalkaväestä tykistöosaston patteriin.⁶ Saksalaiset etenivät rantarataa pitkin Helsinkiin päin, jossa osa joukoista Leppävaaran taistelun jälkeen hyökkäsi Helsingin pitäjän Kirkonkylään, josta Kirkkonummen suunnalta pakomatkalta lähteneiden punaisten ensimmäiset ryhmät kävelivät 11.4. Tikkurilasta Korsoon. Tikkurilan punakaarti auttoi Korson kaartia radan vartioinnissa. Kirkonkylä jätettiin saksalaisille 12.4. ja vastarinta keskittyi Tikkurilaan. Saksalaisten tarkoituksena oli katkaista pohjoiseen johtava rautatie, edetä Mamille, saada saartorengas Helsingin ympärille.⁶ Saksalaisten hyökätessä joutuivat punaiset kotipihojensa ojissa lähes avuttomiksi uhreiksi. Tikkurilan asemalla oli punaisten panssarijuna varmistamassa liikenteen kulkua pikatykkeineen ja konekivääreineen pidättelemässä hyökkääjiä. Taistelun kestäessä tuli sinne evakuointi- ja avustusjunia sekä Helsingin ja Hyvinkään suunnilta. Kun saksalaiset miehittivät Tikkurilan 12.4.1918, panssarijuna muiden junien tavoin lähti pohjoiseen perässään saksalaiset rintamajoukot. Varsinaisia taisteluja Korsossa ei käyty. Korson seudulla ”Tykit alkoivat paukkua.” ammuttaa kesti varhaisiltaan saakka. Tappiot olivat vähäiset kummallakin puolella, kaksi punaista ja yksi saksalainen kaatui. Viimeiset laukaukset ampuivat punaisten panssarijuna paetessaan Korsosta pohjoiseen.⁷

taistelurintama

Vallattuaan Tikkurilan asemanseudun haltuunsa saksalaiset joukot suuntautuivat Keravanjoen eteläpuolelle kohti Malmia, minkä saivat samana päivänä vallatuksi vallaten samalla Puistolan ja Tapanilan asemat estäen punaisten liikenteen Helsinkiin. Taistelujen aikana onnistui kolme punaisten junaa lähtemään kohti pohjoista. Kiivaimmat taistelut käytiin 12.-13. 4.1918 Tikkurilan ja Malmin välillä. Vastakkain olivat Helsingin pitäjän punaiset tavalliset siviilit, joilla ei ollut minkäänlaista sotilaallista tai asekoulutusta ja täysin kokematon paikallisjoukkoa. Vastassa oli hyvin koulutettu ja kokemusta saanut Saksan Itämeren-divisioona aseineen ja miehistöineen. Kiivaiden taistelujen aikana saksalaiset saivat vallatuksi Tikkurilan eteläpuolella olevan Kuninkaalan kylän. Saksalaiset ottivat vaikeuksista haltuunsa peltoaukeaman etelälaidassa olevan Fastbölen (Puistola) ja saatuaan vahvistuksia ryhmittäytyivät puolustukseen sekä etelään, että pohjoiseen vievän radan suuntaan. Ulaanit, ratsusotilaat, valtasivat illalla Malmin. Samaan aikaan yritti etelästä päin ratapenkan turvin punaisia hyökätä Tikkurilaan asemalle, yritykset epäonnistuivat, hyökkääjät saivat surmansa. Saksalaiset torjuivat yritykset rautateiden tasoristeyksiin sijoitetuilla konekivääreillä ja ampumalla perääntyviä punaisilla kranaatinheittimillä. Taistelujen päätyttyä taistelukokemusta vailla olevia huonosti aseistautuneita punaisia kerrottiin lojuneen ratapenkalla 70 jopa sata. Taistelujen jäljiltä löytyi kymmeniä kaatuneiden ruumiita Tikkurilan pelloilta ja metsiköistä. Taistelun päätteeksi saksalaiset vangitsivat 50 punakaartilaisista ja teloitti heistä osan ja veivät heidät vankileirille. Malmin poliisit ja suojeluskuntalaiset vangitsivat taistelujen jälkeen kesäkuun puoliväliin mennessä noin tuhat Helsingin pitäjässä oleskelevaa punaista, kaikki eivät päässeet vankileiriin saakka. Malmin poliisin ja suojeluskunnan lähettämät etsijäryhmät kävivät eri vankileireillä etsimässä Malmilta ja lähiseuduilta olevia ammuttaviksi. Työväenyhdistyksien jäsenet olivat merkittäviä, ottivat he sitten ottaneet osaa kansalaissotaan tai eivät. Käskystä tapahtuneet

6 Helsingin valtaus - Wikipedia

7 Taistelut Helsingin ympäristössä – Wikipedia: Vasara, 2000; s.7- 78, Tahvanainen, 2006; s, 38, Tahvanainen, 2000; 93, Kirkkoherra A. Wegeliuksen Vapaussodan paikallinen kertomus Tuusulasta 28.11.1918; Suihkonen, 2016. S.58 Tikkurilan punakaartin toiminta 1917 – 1918 Teoksessa: Helsingin pitäjä – Vantaa 2017 vuosikirja (toim. Anders Koivisto).

käynnit osuvat yhteen leireillä ja niiden ulkopuolella tapahtuneiden teloitusten ja katoamisten kanssa. Kun Kotkan vankileiriltä luovutettiin joukko Malmilta ja sen lähistöltä olevia punakaartilaisia, teki prokuraattori (nyk. oikeuskansleri) myöhemmin selvityksen ja leirin kansliaan jäi kuitti, jonka taakse oli kirjoitettu 68 vangin nimet.⁸

Eskadroona menetti taistelussa ainoastaan kaksi kaatunutta, mutta huonosti aseistautuneet ja taistelukokemusta vailla olevia punaisia kerrottiin kaatuneen jopa sata. Tikkurilan taistelussa ja siihen liittyneissä tapahtumissa kaatuneita punakaartilaisia oli 85. Nimet ja lukumäärä on saatu vertaamalla SDP ”terroristilaston” ja Tapanilan Työväenyhdistyksen laatiman Malmin punakaartin tietoja Suomen sotasurmat 1914-22 Helsingin pitäjistä kotoisin olevien nimiluetteloon.⁹

Puustellinmetsän hauta

Tapanilassa sattui toukokuun 15 päivän vastaisena yönä aseellinen välikohtaus, jossa sai surmansa vartiopaikalleen menevä suojeluskuntalainen. Malmin suojeluskunnan nimismies E. Sohlmanin lähettämä ”tutkimusryhmä” johtajanaan tapanilalainen kauppias ja isäntä, muiden ryhmään kuuluvien valkoisten jäsenten kanssa, pidätti 15.5.1918 vankileiriltä seitsemän punaista, Ryhmä vei heidät 17.5.1918 Suutarilan lähistöllä olevaan Puustellin synkkään metsään lähelle saven ottopaikkaa ja telotti kaikki. Vuonna 1971 seitsemän vainajan jäänteet siirrettiin Malmin hautausmaalle ja viiden vainajan henkilöllisyys saatiin selvitettyksi, kaksi jäi tuntemattomaksi. Porvariston ja hallintoviranomaisten suosilloisella myötävaikutuksella ja määräyksestä hävitettiin punaisten haudoille asetetut kukat ja hautojen kunnostukset.

Puustellinmetsässä olevaa punaisten hautaa ei saanut hoitaa eikä kunnostaa, jopa omaisten tuomat kukat tuhottiin. Maalaiskunnan valtuuston työläisvaltuutetut yrittivät 19.8.1925 valtuuston kokouksessa saada kunnan kunnostamaan Puustellinmetsän punaisten joukkohaudan. Valtuuston porvarillinen enemmistö hylkäsi esityksen. Suojeluskunnan painostuksen vuoksi myöskään työläiset eivätkä työväenyhdistykset voineet kunnostaa hautaa. Helsingin maalaiskunnan Sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö järjesti 3.6.1928 Tapanilan työväentalossa vuoden 1918 kansalaissodassa kaatuneiden tovereiden muistolle arvokkaan 10-vuotismuisto- ja surujuhlan.¹⁰

Puustellinmetsän muistokiven paljastustilaisuus

Puustellinmetsän teloituspaike muistokiven paljastustilaisuudessa 20.10.2012 muistopuheen piti Martti Pöysälä ja sanoi seuraavaa:

Me olemme nyt paikalla, jolla runsaat 94 vuotta sitten, toukokuun 17 päivänä tapahtui järkyttävä murhenäytelmä. 7, 8 tai 9 ilmeisen sattumanvaraisesti Tapanilan asemalta poimittua työmiestä tuotiin tänne Malmin Suojeluskunnan sotilaiden saattamina ja teloitettiin ampumalla ilman kuulusteluja tai oikeudenkäyntiä.

Omaiset, ystävät ja toverit eivät toki unohtaneet veriteon uhreja, mutta ajan henkeen kuuli, että mitään muistomerkkiä ei saanut pystyttää eikä m9nkäänlaisia tilaisuuksia paikalla järjestää.

8 Litzen – Vuori, 1997; s. 263,

9 Tahvanainen; 2008; s 70, 101,186

10 Tahvanainen, 2008; s. 125.

Sotiemme päätyttyä paikalliset työväenjärjestöt ryhtyivät viettämään muistotilaisuuksia täällä teloitettujen haudalla teloituksen vuosipäivinä. Näistä tilaisuuksista on itselläniikin vahva ja selkeä muistikuva. Vuosipäivän illansuussa kokoontui Tapanilan torille sinne saapuneita järjestöjen ryhmiä ja yksittäisiä ihmisiä. Muodostettiin kulkue, jonka kärjessä olivat työväenjärjestöjen lippulinna ja soittokunta, ja lähdettiin verkkaisesti pitkin Asematietä, nykyistä Liiketietä, kohti Puustellinmetsää. Ensimmäistä kertaa kulkuetta seurattessani hätkähdin, kun saattue pysähtyi kotiporttimme kohdalla ja viipyi siinä pitkän hetken, Syy selvisi, kun kotiväkeni tiesi, että kysymyksessä oli vahva mielenilmaus – ei toki meitä kohtaan. Vastapäisen tontin ja sillä olevien talojen vanha isäntä oli maanviljelijä ja kauppias, jonka tiedettiin olleen teloituksen keskeinen toimia ja käskijä. Aikanaan sitten teloitus urien ruumiit siirrettiin Malmin hautausmaalle, jonne kohosi näyttävä muistomerkki. Viime vuosikymminä täällä paikalla oli enää jonkinlaisen puisen rakennelman lahonneet jäänteet. Paikka ja sen synkkä historia olivat jääneet unohduksiin – ainakin melkein.

Tämän Puustellinmetsän tuntumassa asuvat ja asuvat ja pitkäänkin asuneet palasivat usein keskinäisissä keskusteluissaan siihen, että paikalla ei ole minkäänlaista merkkiä muistuttamassa jälkimaailmalle siitä, minkälainen murhenäytelmä täällä Suomen kriisiaikana on tapahtunut. Nämä naapurit päätyivät siihen, että ryhdytään itse toimeen, jotta paikalle saadaan vaatimaton muistokivi. Muutaman vuoden tämä hanke on itänyt ja edennyt ja nyt se on toteutettu. Suurin kiitos tämän hankkeen toteutumisesta kuuluu Liisa Nordmanille. Hän jaksoi vuosikaudet puhua asiasta, ideoida, ottaa yhteyttä asiantuntijoihin ja viranomaisiin, ottaa selvä mahdollisista luvista ja kaikista mahdollisista ja pitää asiaa vireillä, kunnes jotakin alkoi konkreettisesti tapahtua. Liisa poistui keskuudestamme viime kesänä, mutta ehti kokea sen vaiheen, että muistokivien saamiseksi tänne. Liisa on ansainnut uurastukselleen meidän kaikkien kiitoksen. Kiitoksen ansaitsee mielestäni koko tämä hanke, lähinaapureiden aktiivinen toiminta tämän kiven saamiseksi tänne. Se on mielestäni lämmin ja inhimillinen lähimmäisen kunnianosoitus ihmisille, joiden elämä kauan sitten päättyi väkivaltaisesti täällä paikalla. Haluan myös itse kiittää tätä hanketta ajanutta asukasryhmää siitä, että olen pienellä panoksella saanut olla mukana ja kunniaa saada tässä tilaisuudessa lausua nämä saatesanat.

Tuosta vuoden 1918 toukokuun 17. päivän tapahtumasta puhuttaessa ihmisten kesken esiin nousee aina kysymyksiä, joihin ei juuri ole saatavissa tarkkoja ja luotettavia vastauksia. Syy lienee yksinkertaisesti siinä, että asioista päättäneet ovat halunneet niistä vaieta. Tietojeni mukaan niissä kirkonkirjossa ja väestörekistereissä ei ole mainintaa tämän paikan uhreista ja heidän kohtalostaan. Työväenjärjestöt pyrkivät kuitenkin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kokoamaan saatavissa olevia tietoja punauhreista. Tapanilan Työväenyhdistyksen hyvin laajaa 100-vuotishistoriaa laadittaessa tutijan käsiin osui Tapanilan työväentalon arkistossa avaamaton käärö, johon oli pian kansalaissodan jälkeen koottu saatavissa olevia tietoja henkensä menettäneistä Malmi punakaartilaisista. Näiden tietojen perusteella rohkenen todeta, että täällä paikalla teloitettiin ainakin putkimies Saloranta, sekatyömies Otto Aronen, tulkki Ivar Borotulin, sekä työmies Otto Vilhelm Filpus, peltiseppä Hjalmar Lehtinen ja suutari B. J. Backman. Kiitokseni kaikille, jotka ovat myötävaikuttaneet tämän muistokiven pystyttämiseen. Mustuttakoon tämä kivi ohikulkijoita täällä leposijansa saaneista lähimmäisistämme, mutta samalla sellaisista menneistä ajoista ja tapahtumista, jotka eivät saa milloinkaan toistua.

Aikalaisten ajatuksia ja mielipiteitä¹¹

11 Muistelut ja ajatukset teoksessa; Tahvanainen:2008; Sata vuotta Kätten ja Hengen Työtä. s. 95-96

Aina Toivonen

Vuonna 1993 yhdistykselle antamassa kirjoituksessaan Tapanilan Työväenyhdistyksen veteraanijäsen Aina Toivonen muisteli 12.4.1918 lähteneensä palokunnantaloa vastapäätä olleeseen Pekka Lappalaisen lihakauppaan elintarvikkeita hankkimaan. ”... yhtäkkiä kaupan eteen ryntäsi lähettipoika hevosella ratsastaen ja huutaen: Hei Pekka, puoti äkkiä kiinni ja Malmille, saksalaiset ovat kirkonkylässä! Pekka oli näet myös kaartilaisia. Paikalla syntyi aikamoinen kohu, sillä saksalaisten tuloa oli pelätty kuin maailmanloppua. Minäkin lähdin kiireesti kotiin. Radan yli mennessäni huomasin, että punaisten panssarijuna ajoi Malmin ja Tikkurilan väliä edestakaisin.

Saksalaiset painuivat Puistolaa kohti. Tikkurilan punakaartilaiset levittäytyivät ratapenkan Tikkurilan puoleiseen päähän ja Malmin hätäisesti kootut vähät kaartilaiset tänne Puistolaa puoleiseen päähän. Siinä käytiin Tikkurilan taistelu. Miehiä kaatui; meni Pekka Lappalainen, meni lähettipoika hevosineen ja meni paljon muita, jotka sitten kuljetettiin Puistolaa Elannon lähetyksellä olleelle tyhjälle palstalle. Siellä omaiset kävivät tunnistamassa omansa.

Junaliikenne oli pysähdyksissä, ja veljeni Lauri oli parahiksi Malmilla silloin, kun myrsky alkoi. Hänkin joutui Tikkurilan taisteluun. Ylivoiman edessä punaiset saivat perääntyä, tikkurilalaiset vetäytyivät Tikkurilaan ja joutuivat siellä vangituiksi. Malmilaiset lähtivät pakenemaan Porvoontietä itään päin. Lauri kävi vielä kotona, mutta pakokauhu oli jo vallalla, kerrottiin Porvoontien olevan täynnä pakolaisia. Pako jatkui Kotkaan asti, siellä miehet joutuivat vangeiksi. Malmilta lähti suojeluskuntalaisia valitsemaan kaikki malmilaiset punakaartin jäsenet ammuttavien joukkoon ilman minkäänlaista tutkintoa. Näiden ammuttujen joukossa oli myös Tapanilan Työväenyhdistyksen perustajajäsen Kalle Rajala. Heidän joukkohautansa sijaitsee Tamsankankaalla, lähellä hautausmaata. Kotkalaiset ovat pystyttäneet heille muistopatsaan. Mutta Kotka ei ole ainoa paikka, joka kätkee Malmin punakaartilaisia; heitä on myös Lahdessa, Hämeenlinnassa, Tammisaaressa, Suomenlinnassa ja Santahaminassa, ehkä muuallakin.” Seuraavina päivinä alkoi punakaartilaisien etsintä.

Hiukan myöhäisemmältä ajalta 1918 hän kertoi toisesta tapauksesta. ”Eräänä iltana isäni kertoi, ettei hän ollut koko päivänä päässyt työhön, koska häntä oli pidetty Malmin poliisikamarilla. Aamulla oli nimittäin pidätetty kaikki ensimmäisellä junalla menijät Puistolaa, Tapanilaa, Malmin ja Pukinmäen asemilta. Malmin poliisikamarilla heitä oli koko päivä kuulusteltu edellisenä iltana tapahtuneen suojeluskuntalaisen murhan vuoksi. Muut päästettiin vapaaksi, mutta joukosta valittiin 9 ja vielä Puistolasta kotoaan haettiin yksi, jotka kaikki seuraavana yönä ammuttiin Tapanilan Puustellin metsässä. Myöhemmin pääsi julkisuuteen, että kaksi suojeluskuntalaista oli joutunut mustasukkaisuusriitaan, ja toinen oli ampunut toisen.”

Valtteri Laajaranta kertoo

Tapanilan Työväenyhdistyksen veteraanijäsen Valtteri Laajaranta kertoi (1982) muistavansa sen, ”kun lapsena katselin venäläisten rakennuttamasta näkötorresta (kolmiomittaustorni) (näkötorsti sijaitsi ensimmäisessä metsäisessä suuressa mäessä, kun tullaan Tikkurilasta päin, parisataa metriä radan sivussa, vanhan Puistolaa asemalta noin kolmesataa metriä Tikkurilaan päin), että vanhat äijät (punaisten) vetivät ketjun Puistolaa ja Tikkurilaa välille ja saksalaiset ampuivat heidät konekiväärillä Tikkurilaa asemalta radan varteen. Kuolleita siinä oli noin neljäkymmentä tai vähän alle, ja näin kuinka kuolleita nostettiin jälkeen näin heinärattaille. Itse tulini nopeasti alas, kun kuulia alkoi tulla näkötorstiin. Näkivät kai näköputkella liikettä. Saksalaiset olivat tulleet aivan yllättäen. Punakaartin muodostivat vanhat miehet, joita ei voitu lähettää Kavantsaaren rintamalle.

Isä oli suomenkielinen Tuusulasta kotoisin oleva, äiti ruotsinkielinen sipoolainen, perheessä puhuttiin suomea. Isä oli Tikkurilan kaartin mukana Kavantsaaren rintamalla, haavoittui ja joutui viikkoa ennen Helsingin valtausta punaisten sotasairaalaan ravintola Fenniaan. Luoti oli mennyt käsivarren läpi. Häntä piiloteltiin sitten kotona. Muutaman viikon kuluttua hänet otettiin kiinni ja hän joutui vangiksi Mjölön saarelle. Hän oli jo laivassa, minkä piti viedä suomalaisia punaisia Saksaan töihin kalikaivoksiin, mutta laiva käänyttiin takaisin Suomenlahdella huhun mukaan amerikkalaisten painostuksesta. Huhuna, muistan kuulleen, että suurin osa vangeista kuoli nälkään, kuten kaikki saarella olleet 700 venäläistä, joita pidettiin suomalaista erillään. Isä palasi kotiin hyvin huonossa kunnossa, kuolemankielissä, mutta elämä lopulta voitti. Ruokaa oli niin vähän kotona, että hänelle ei tarvinnut paljoa säännöstelläkään.

Keväällä 1918 ruoka meni niin tiukaksi, että eräänä sunnuntaina ei ollut mitään ruokaa, nokkosia ja perunanidusta tehtiin soppa, jauhoja ei keitetty, vaan kaadettiin suoraan veteen. Korteilla haettiin kaurasta jauhettua leipää, jossa oli akanat ja kaikki mukana. Se oli sellaista tikkua, että ulos ei meinannut saada. Öljytehtaan ja radan välissä Tikkurilassa oli leipomo, josta sitä (leipää) haettiin.

Ravintotilanne oli aika tiukka. Kansalaissodan jälkeen oli tiukkaa, että syötiin kaikkienkokoista ohraleipää ja nokkosta ja mitä vaan. Kun ensimmäinen amerikkalainen laiva tuli Helsinkiin ja siinä oli Amerikan-silavaa, niin se olikin hyviin huomiota herättävä juttu. Siinä sitten oli vissiin vehnälastia ja Amerikan silavaa. Siitä se sitten lähti hiljalleen. Kerta kaikkiaan oli kyllä maailmansodan loppuvuosina ja kansalaissodan aikana ruokatilanne huono. Kaurat jauhettiin kokonaan kuorineen päivineen, ei niistä mitään otettu pois. Saatiin tikkuleipää.

Muistan yhden tapauksen, kun oli sunnuntaiamu ja äiti sanoi, nyt ei ole mitään laittaa ruokaan. Sitten oli keväällä varattuna kolme korillista perunia panna maahan. Iduista leikattiin niin paljon, että sentti jätettiin itua ja sitten otettiin nokkosia ja niistä tehtiin sunnuntaina soppa ja se syötiin. Sitten kun ruvettiin pikkusen saamaan jauhoa, ei sitä ollut aika leipoa. Se pantiin mukiin vaan ja vettä sinne sekä sotkettiin ja hellan päällä sitten valmistettiin. Kun lähdin koulua käymään, ei ollut paljon ruuan tietoo, kova leivänpala pantiin risaseen laukkuun. Kenkiä ei ollut koskaan illalla kuivattaa. Niitä ei saanut aamulla jalkaan, jos ne kuivattivat.

Kävin Tapanilassa koulua, olin siinä ensimmäisellä luokalla. Me ruvettiin sitten saamaan vähän hernekeittoa. Se keitettiin yhden naapurin saunapadassa. Sieltä se haettiin. Yhden kerran tuli johtajaopettaja luokkaan ja sanoi, että nyt ei ole mitään huomiseksi, että tiedätte. Hän on soittanut Fallkullan kartanoon, mutta sieltä oli sanottu, ettei ole. Opettaja oli sanonut hänelle, että jos Lindqvist (Laajaranta) lähtisi) Fallkullan kartanoon koettamaan, jos saisi sieltä herneitä. Hän toi sellaisen valkosen pussin mulle. Menin kartanoon pehtorin puheille ja surkeasti koetin esittää, niin hän ilmoitti, ettei meillä ole mitään hennettä antaa Tapanilan koululle. Minä olin lähdössä pois päin ja näin vanhan harmaapäisen äijän kartanon pihalla. Ajattelin, että tuo pappi on joku tekijä ja menin hänen luokseen surkeana esittelemään asiaani, että me ei saada huomiseksi koululle hennettä, että mistä me saatais huomiseksi ruokaa. Kävin tuossa teidän pehtorin luona, mutta hän sanoi, ettei yhtään ole. No eiköhän siellä nyt sentään vähän ole. Mennäis yhdessä pehtorin tykö, sano se vanha mies. Me mentiin sinne sitten hän ja minä nuori poikaviikari. Hän sano sitten pehtorille, etteks vähän voitais Tapanilan koululle antaa. Mähän sanon jo, ettei meillä ole, sano pehtori. No mennäis nyt kumminki sinne aittaan kattomaan. Sain herneitä ja tulini hernepusseja selässä. Voi sitä riemua, mitä oli koulussa, kun tulini herneitten kanssa. Kyllä ruokapuoli oli niin tiukkaa.”

Vainon pitkä varjo

Kansalaissota kolhi Helsingin pitäjän työväestöä ankaralla kouralla. Työväenjärjestöt oli hajotettu ja niiden toimihenkilöt melkein poikkeuksetta otettu vangeiksi, joutuneet maanpakoon tai menettäneet henkensä. Helsingin maalaiskunnassa oli myös kokoontumisvapauden rajoitus, ja voittaja - suojeluskunta - painosti julkista hallintoa omien tarkoituksiensa edistämiseen. Siihen kuuluivat myös lakien vastaiset toimet.

Sisäasiaintoimituskunta lähetti marraskuussa 1918 ”kiireellisen ja salaisen” kiertokirjeen nimismiehille velvollisuudella, että heidän on valppaasti tuettava suojeluskunnan tarkoituseriä. Tähän pohjautuen Tikkurilan piirin nimismies vaati kansalaissodan jälkeen toimintansa aloittaneita työväenjärjestöjä ilmoittamaan kokouksista hänelle.

Kun uusien kunnallislakien mukaiset kunnanvaltuutettujen vaalit olivat lähestymässä ja lakien mukaiset ehdokkaat olisi nimettävä, muutamat paikalliset työväenliikkeen vaikuttajat kääntyivät nimismiehen puoleen saadakseen pitää Helsingin pitäjän Sosialidemokraattisen Kunnallisjärjestön kokouksen neuvotellakseen kunnallisvaaleihin osanotosta. Kun kokousta puuhannut Kaarlo Siimes kävi ilmoittamassa tulevasta kokouksesta ja sen aiheesta kunnallisjärjestön toiminnan aloittamisesta, nimismies kielsi kokouksen, Nimismiehellä oli jäänyt sortokauden aikainen virkavaltainen käsitys kansalaisten nöyrästä hallintoalamaisuudesta, ja että hän on omassa toiminnassaan luotettava tuki uuden järjestelmän kannanotoille ja hallinnon päätöksille. Vastusean yrityksen jälkeen jätetyn anomuksen perusteella hän ratkaisi myönteisesti asian ja sen aikakauteen sopivan tarkoituksenmukaisuuden. Kokouksen pitämisen ehdoksi asetti nimismies, etteivät ehdonalaisessa vapaudessa olevat eivät saa osallistua kokoukseen. Kokouksen koollekutsujat pitivät ehtoa perusteettomana sekä lain vastaisena ja tiesivät myös sisäasiainministeriön todenneen sen mielivaltaiseksi ja laittomaksi

Voidakseen saada luotettavan kuvan vuoden 1918 ja sen jälkeisistä tapahtumista SDP:n puoluetoimikunta kehotti keräämään tiedot surmansa saaneista, ”punaleskistä” ja ”punaorvoista” sekä muista merkittävistä asioista. Kun Helsingin pitäjässä tietoja koottiin, paikalliset suojeluskuntalaiset yrittivät estää tietojen keräämistä. Näin kerätty tiedosto luovutettiin puoluetoimikunnan Tilastokomitealle 18.3.1919. Vuonna 1925 suoritettiin Helsingin maalaiskunnassa - työväenyhdistyksistä ja muista säilytyspaikoista - täydennyskeräys suojeluskunnan häiritessä ja vastustaessa edesmenneiden punakaartilaiden kohtaloista – taistelu-, vangitsemis-, kuolin-, ampumispaikka ja kuolinaika – merkintöineen. Luettelo sai nimen *Malmin punakaarti*, ja sitäkin tietojen keräämistä suojeluskuntalaiset vastustivat. Tapanilan työväenyhdistys luovutti 15.11.2005 omasta arkistostaan kokoamiensa Pitäjänmäen, Tikkurilan ja Vantaan punakaartin ym. jäsenien nimiluettelot. Oletettavasti ei todellista kokonaismäärää maalaiskunnan osalta voitu selvittää.

Yhteiskunnan palattua ns., normaaliin tilaan voittajapuolella oli vaikeuksia tunnustaa tasa-arvoisia kansalaisoikeuksia kaikille ja tasapuolista lainkäyttöä. Keskinäinen rauhallinen ja sovitteleva eri asioista käytävä neuvottelu- tai keskustelutapa oli vähäinen myös kunnallisten päätösten tekemisessä. Tehdyt päätökset olivat alkuaan sellaisia, joissa työväestön mielipiteet eivät juuri olleet vaikuttamassa. Voittajien korskeaa alistavaa tahtoa kuvastivat kiellot kaatuneiden punaisten autojen kunnostamisesta ja kukittamisesta. Tämä suojeluskunnan tukema painostava ja alistava porvarillispainoinen asioiden päättäminen koko valtakunnan poliittisessa elämässä jatkui myös kansalaissodan päättymisen jälkeen. Sisällissodan aikainen poliittinen jako punaisiin ja valkoisiin oli käytössä. Valkoiset lukivat itseään maata rakentaviin puolueettomiin ja punaisten katsottiin

kuuluvan hävittäviin ja puoluepoliittisiin. Näin selkeästi jaoteltuihin ja suuresti toistaan erillisiin kansan osiin koetettiin 20-luvulla sosiaalisin toimin henkisesti yhtenäistää kansaa. Tähän oli mahdollisuus. Elinkeinoelämä elpyi ja vahvistui, teollinen tuotto lisääntyi ja ulkomaankauppa lisääntyi. Työllisyysoli hyvä, mutta työntekijöiden palkat alhaiset. Ammattiyhdistysliike yritti neuvotella työehdoista työnantajien kanssa, mutta ne eivät suostuneet ammattiyhdistyksien kanssa neuvottelemaan. Voidakseen heikentää ammattiyhdistyksien voimaa työnantajat perustivat ns. Pihkalan kaartin (Vientirauha Oy) torjumaan ja murtamaan mahdolliset työlakot. Tehostaakseen mahtiaan työnantajat ottivat käyttöön STK:n työläistilaston, mihin merkittiin työntekijän poliittinen mielipide tai muu syy sopimattomuus hakemaansa työpaikkaan. (työtilastosta käytettiin kansanomaista nimeä ”musta kirja” tai ”mustia kirjoja”). Kaikella tällä työnantajat koettivat vaikeuttaa työntekijöiden ja työväenliikkeen asemaa.

Aitosuomalaisuuden innoittamana syntyi Lapuanliike ja sen ilmentymänä Talonpoikaismarssi, jonka painostuksen vuoksi eduskunta hyväksyi 1930 ns. Kommunistilait. Niillä estettiin demokratiaa ja valtiovaltaa vastaan suuntautuva kumouksellinen toiminta. Lapuanliike vaati mm. sulkemaan työväentaloja ja lakkauttamaan SAK. Lapuanliikkeen toimintamuotoihin kuuluivat muilutuksen ja murhat. Muilutuksessa kiinniotettu henkilö pahoinpideltiin, murhattiin tai toimitettiin valtakunnan itärajalle ja pakotettiin menemään rajan yli Neuvostoliittoon. Huomattavin oli presidentti Ståhlbergin muilutus Joensuuhun.

Jo ennen ”kommunistilain” hyväksymistä 30-luvun alussa ryhtyivät Helsingin maalaiskunnassa aktiivisimmat porvarivaltuutetut vaatimaan eräiden valtuutettujen erottamista valtuuston jäsenyydestä, jotka nämä vaatijat itse määrittivät epäisänmaallisiksi. Hallitseva porvarillinen mielipide oli varsin jyrkkä. Vasta 30-luvun jälkimmäisellä puoliskolla alkoi tulla sovitteluvaa ajattelutapaa. Yhteiskunnassa tehtiin sosiaalisia uudistuksia, joilla edistettiin kansalaisten hyvinvointia ja mahdollisuuksia kohentaa omaa elintasoaan. Jyrkät mielipiteet laantuivat vähitellen. Kunnankin hallinnossa saivat vasemmiston mielipiteet enemmän kannatusta ja myönteisiä ajatuksia. Mitä pitemmälle 30-luvussa mentiin, alkoi päätöksenteko poliittisesti painottua – ehkä ulkoisen painostuksen vuoksi – noudattamaan valtiollisten ja kunnallisvaalien tulosten mukaisuutta. Vainon pitkä varjo oli nyt muuttunut vain häivähdykseksi

LÄHTEET

Marjaliisa Hentilä – Seppo Hentilä, 2016: Saksalainen Suomi 1918. Kustannusosakeyhtiö Siltala. Helsinki, Bookwell Oy. 2016

Aulikki Litzen – Jukka Vuori, 1997: Helsingin maalaiskunnan historia 1965 – 1945. Kunnallishallinnon uudistuksesta suureen alueluovutukseen. Gummeruksen Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1997.

Jaakko Paavilainen, 1979; Väinö Tanner senaattori ja rauhantekijä. Elämäkerta vuosilta 1912-1923 2 Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki. Helsinki 1979, KK kirjapaino

Hannu Soikkanen, 1975: Kohti kansanvaltaa 1. 1899-1970. Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 75 vuotta. Suomen Sosialidemokraattinen Puolue – Puoluetoimikunta. Vaasa 1975 – Oy Kirjapaino Ab

Tuomas Suihkonen, 2016: Vapaustaistelu Tikkurilassa. Tikkurila punakaartin toiminta 1917 - 1918. Teoksessa: Helsingin pitäjä – Vantaa 2017. Suomi 100 kansainvälinen Vantaa. (Toimittanut Anders Koivisto). Nord Print Oy. Helsinki 2016. Vantaa – Seura – Vanda sällskapet ry

Aarno H. Tahvanainen, 200: Yhteistyöllä parempaan huomiseen. Vantaan Sosialidemokraattisen Kunnallisjärjestön historia. Vantaan Sosialidemokraattinen kunnallisjärjestö ry. Vihdin Painorasteri Oy. 2000.

Aarno H. Tahvanainen, 2000: Työn ja tasa-arvon puolesta. Korson sosialidemokraattinen työväenyhdistys 1906 – 2006. Kehitys Oy. Pori 2006

Aarno H. Tahvanainen, 2008: Vuosisata 1908 – 2008 Käteen ja Hengen Työtä. Tapanilan Työväenyhdistys ry. Tapanilan Työväenyhdistys sata vuotta 1908 – 2008. Helsinki. Kehitys Oy, Pori 2008.

Erkki Vasara, 2000: Työväen ja kotiseudun puolesta, Tikkurilan Työväenyhdistys 90 vuotta 1907 – 1997, Tikkurila Säätiö Vantaa. Karisto Oy, Hämeenlinna 2000. s. 77 –'Taistelujen jälkeen Tikkurilan pelloilta ja metsiköistä löytyi kymmeniä kaatuneiden ruumiita

INTERNET

[Helsingin valtaus – Wikipedia](#)

Itsenäisyssenaatti. <http://itsenäisyys100-fi/itsenäisyssenaatti-svinhufvudin> I hallitus...

Suomen sotasurmat 1914-1922. Sotaoiloissa surmansa saaneiden nimitiedosto.

Taistelu Helsingin ympäristössä - Wikipedia

Tikkurilan taistelu – Wikipedia

Valtalaki. <http://www15.uta.fi/yky/arkisto/suomi80/tieto40.htm>

Versailles'n rauha - Wikipedia

SOTA-ARKISTO, "Vapaussodan Arkisto"

Papiston kertomuksia. Tuusula, kansio 3. Kirkkoherra A. Wegeliuksen Vapaussodan paikallinen kertomus Tuusulasta 28.11.1918

Tikkurilan seudulla huhtikuussa 1918 kaatuneet punakaartilaiset

Tikkurilan taistelussa ja siihen liittyneissä tapahtumissa kaatuneet punakaartilaiset Tapanilan Työväenyhdistyksen laatimasta ja sos.-dem. puolueen keräämästä valkoisen terrorin tilastosta henkilöistä, jotka ovat 1918 kansalaissodan yhteydessä kuolleet. Nimet on verrattu Vuosina 1914-22 sotaoloissa surmansa saaneiden nimitiedostosta koottuun Helsingin pitäjältä kotoisin olevien luetteloon.

Andersson sekatyömies kuollut vankina

Aronen, Otto sekatyömies ammuttu Suutarinkylässä. 17.5.1918

Asikainen sekatyömies ammuttu

Aspelin, Robert sekatyömies kaatunut Tikkurilassa

Auvinen, O. sekatyömies kuoli Viipurin sairaalassa

Backman, K. J. suutari ammuttu Malmin suojeluskunnan toimesta Fastbölessä 17.5.1918

Bergström, Vilhelm kivityömies Malmilla saksalaiset tappoivat

Bergström, Vilhelm sekatyömies murhattu Malmilla

Björkman sekatyömies kaatunut

Björkman, Arvid. A. sekatyömies kaatunut

10

Borotulin, Ivar tulkki ammuttu Malmin suojeluskunnan toimesta 17.5.1918 Fastbölessä

Bergström, Vilhelm sekatyömies saksalaiset ampuivat Malmilla huhtikuussa 1918

Eklund, K. A. sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918

Filppus, Otto Vilhelm sekatyömies ammuttu Suutarinkylässä. 17.5.1918

Filppus, Otto sekatyömies Malmin suojeluskunta ampui Suutarinkylässä. 17.5.1918

Granath, David sekatyömies kaatunut

Grundström, K. V. sekatyömies kaatunut Tikkurilassa

Heikkilä., Viktor kirvesmies luovutettu Lahden leiriltä.

Heinonen, Nestori sekatyömies ammuttu Kotkassa 20.5.1918 Malmin suojeluskunnan määräyksestä.

Hirn, Axel sekatyömies kadonnut kesällä. 1918

Hirvonen, Elis sekatyömies kadonnut

20

Huhtala sekatyömies kaatunut 10.4.1918

Huuskonen, Kustaa sekatyömies murhattu Hgin pitäjän kirkolla 14.4.1918

Hägglund, Antero sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918

Johansson, Erik V. sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918

Johansson, Erik kirvesmies kaatui Tikkurilan rintamalla

Jokinen sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918

Jokinen, Kalle sekatyömies ammuttu Hollolassa huhtikuulla

Jokipelto, Elis kauppias murhattu Malmin suojeluskunnan toimesta toukokuun lopulla

Jokivirta, Elis sekatyömies luovutettu saksalaisille ammuttu Malmilla 1.6.1918

Järvinen sekatyömies ammuttu 12.4.1918

30

Lahtela, Nestor sekatyömies saksalaiset ampuivat lähellä kotia Fastbölessä

Lahtinen, Nestor sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918

Lahtinen, Sulo A. sekatyömies murhattu Helsingin ja Malmin välillä 14.4.1918

Laita, Aleks sekatyömies kaatunut

Lappalainen, Petter sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918

Lappalainen, Petteri teurastaja kaatui Tikkurilan rintamalla

Lehti, Emil ajuri murhattu Hgin pitäjän kirkolla 10.5.1918 suojeluskunnan ampumana
Lehtinen, Eelis puutyöntekijä kadonnut 14.4.1918
Lehtinen, Hjalmar peltiseppä. murhattu Malmin suojeluskunnan toimesta Suutarinkylässä
Lehtinen, Jalmari varastotyöläinen ammuttu toukokuulla Suutarinkylässä
40

Lehto, Emil sekatyömies murhattu Hgin pitäjän kirkolla 20.5.1918
Lehtonen, Adolf A. sekatyömies kaatunut Tikkurilassa
Lehtonen, Adolf viilari kaatui Tikkurilan rintamalla
Lehtonen, Frans Oskar sekatyömies kadonnut Tikkurilassa 12.4.1918
Leino, Onni sekatyömies kuollut Tikkurilan taistelussa 12.4.1918
Lindgren, Kalle sekatyömies saksalaiset ampuivat Malmin asemalla 12.4.1918
Lindgren, Kalle R. 17 v. sekatyömies ammuttiin Malmin asemalla 14.4.1918
Lindqvist sekatyömies ammuttu 12.5.1918
Meriluoto puuseppä. murhattu Hgin Kirkonkylässä. saksalaisten ja valkoisten toimesta maantiellä
Meriluoto, Eelis sekatyömies ammuttu Tikkurilassa
50

Mäkinen, Paavo H sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918
Mäkinen, Paavo sekatyömies kaatui Tikkurilan taistelussa 12.4.1918
Niemi sekatyömies kadonnut
Oittinen, Oskari kivityömies kaatui Tikkurilan rintamalla
Oittinen, Oskari sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918
Oksanen, Toivo sekatyömies murhattu Hgin pitäjän kirkolla 14.4.1918
Olander, Malakias sekatyömies luovutettu toukokuussa Kotkassa Malmin suojeluskunnalle
ammuttavaksi
Paldan, Lauri muurari Malmin suojeluskunta teloittanut matkalla Kotkasta Malmille
Parkki sekatyömies ammuttu Tikkurilassa huhtikuulla 1918
Pouttu sekatyömies ammuttu
60

Putkonen sekatyömies kaatunut
Raita, Vihtori sekatyömies ammuttu Vihdissä 5.8.1918 Malmin suojeluskunnan määräyksestä
Rinne, Juha varastomies Luovutettu Malmin suojeluskunnalle, ammuttu Kotkassa
Saari, Kalle sekatyömies kadonnut tietämättömiin maaliskuussa 1918
Saavalainen, Juho kirvesmies kaatui Tikkurilan rintamalla
Sailu, Juho N. sekatyömies ammuttu 20.5.1918
Salo, August sekatyömies kaatunut Tikkurilan taistelussa 12.4.1918
Salonja sekatyömies ammuttu 10.6.1918
Saloranta putkimies ammuttu Malmin suojeluskunnan toimesta Suutarinkylässä 17.5.1918
Sammal 70, K. O. sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918
70

Savolainen, Juho sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918
Suihkonen, Martti 15 v. sekatyömies kaatui Tikkurilan rintamalla 12.4.1918
Suihkonen, Martti sekatyömies kaatunut Tikkurilassa
Tamminen, Adolf kirvesmies kaatui Tikkurilan rintamalla
Tamminen, Adolf sekatyömies kaatunut Tikkurilassa
Toivonen, August sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918

Tuovinen puutyömies ammuttu 12.4.1918

Usenius, Kustaa sekatyömies ammuttu Hgin pitäjän kirkolla
80

Vahlberg, Paavo 15 v. sekatyömies kaatunut Tikkurilassa

Valerius, Aleks sekatyömies kaatui Tikkurilan rintamalla

Valin, Iivari sekatyömies kaatunut

Vallenius, Alex F. sekatyömies kaatunut Tikkurilassa 12.4.1918

Vesa, Sulo 13 v. sekatyömies kadonnut

85

(17.2.2018. AHT